

1. Inleiding

Jarenlang was de financiële situatie van Rijswijk stabiel tot de afgelopen twee jaar. 2018 en 2019 zijn afgesloten met een tekort. Hoewel de e Programmabegroting 2020-2023 van Rijswijk in de vastgestelde versie geen financieel tekort laat zien, is bij het opmaken van de jaarcijfers 2019 wel een aantal tegenvallers geconstateerd. In de eerste halfjaarrapportage is een verslechtering van het financiële beeld zichtbaar, dat wordt in 2020 opgevangen met incidentele maatregelen. Het financieel beeld in de lopende begroting 2020 laat daardoor een tekort zien en deze tekorten hebben een structureel karakter.

Het college van B&W heeft begin 2020 afspraken gemaakt over het traject “Transparant Begroten”. In de afgelopen maanden is binnen Rijswijk stapsgewijs toegewerkt naar de kadernota voor de begroting 2021 – 2023. Het doel van Transparant Begroten is ter voorbereiding op de Kadernota het volgende inzichtelijk te maken:

- Wat de bestuurlijke keuzemogelijkheden zijn;
- Tussen de wettelijke en niet-wettelijke taken die de gemeente uitvoert, en
- Welke bijbehorende financiële, organisatorisch en maatschappelijke effecten, deze keuzes hebben.

In de afgelopen maanden is hier onder leiding van een externe projectleider aan gewerkt en in de bijlage vindt u het resultaat. In dit memo wordt de aanpak en opbrengst toegelicht.

2. Kern informatie

Vanaf maart 2020 is het projectteam begonnen en is samen met de gemeentelijke organisatie de aanpak gehanteerd om per begrotingsprogramma de beïnvloedbare en niet-beïnvloedbare taken te scheiden. Vervolgens zijn de beïnvloedbare taken geïnventariseerd en zijn daar keuzemogelijkheden uit geventileerd. Belangrijk bij het inventariseren is dat alle keuzemogelijkheden inzichtelijk en transparant zijn gemaakt. Hierbij zijn bestuurlijke afwegingen en ambities buiten beschouwing gelaten, of terwijl er is gewerkt met een open vizier.

Gedurende het project is ook de Corona crisis ons land binnengekomen en hiervan zien we ook effecten op het project. De Corona crisis zal het maken van afwegingen en keuzes lastiger maken, aangezien bepaalde mogelijkheden die als keuze worden aangeduid sterkere effecten zullen hebben door Corona. Daarnaast is ook de verwachting dat sommige inkomsten minder zullen zijn. Dit maakt overigens de urgentie voor transparante keuzemogelijkheden en een meerjarenbegroting in balans des te groter. Daarnaast kan je ook de Eneco gelden in ogenschouw nemen. De Eneco gelden maken onderdeel uit van de begroting maar worden niet meegenomen in de effecten van Transparant Begroten. Transparant Begroten dient bij te dragen aan het structureel financieel gezonder maken van de gemeente Rijswijk zodanig dat we kunnen blijven investeren in een toekomstbestendig Rijswijk.

Aanpak

De aanpak van Transparant Begroten gaat over drie sporen:

- 1) Aanpassing van beleid/output. Hier wordt gekeken naar de begrotingsprogramma's, investeringsprogramma's en subsidies.
- 2) Efficiency: aanpassing in de uitvoering zonder effect op de output.
- 3) Lastenverzwaring: de inkomsten.

Het project heeft gewerkt met hoge betrokkenheid van een werk- en projectgroep maar ook met collega's breder in de lijn. Er zijn uiteindelijk 14 factsheets opgesteld welke uitvoerig zijn besproken in Werksessies. De volledige begroting van Rijswijk is in ogenschouw genomen.

Opbrengst nu

Er is een longlist met 75 keuzemogelijkheden opgeleverd. Dit geeft in grote lijnen weer welke keuzes en mogelijkheden er zijn geïnventariseerd. Er valt dus wat te kiezen.

De keuzemogelijkheden van de longlist staan onderaan dit memo toegelicht. Hier staat per mogelijkheid beschreven waar de keuze precies zit en welke impact deze heeft. In de bijgevoegde bijlage staat de complete lijst met keuzemogelijkheden overzichtelijk onder elkaar voor het totaalbeeld waarbij ook met kleur is aangegeven wat de geschatte impact (financieel, maatschappelijk en organisatorisch) is. In gesprek met en op basis van kennis en ervaring van de experts binnen de gemeentelijke organisatie is deze impact inzichtelijk gemaakt. Sommige keuzemogelijkheden bieden de mogelijkheid om de directe impact te kwantificeren waarbij andere mogelijkheden een indirect effect hebben dat niet kwantificeerbaar blijkt. Dit heeft geleid tot onderstaande definities.

- Haalbaarheid: de haalbaarheid van een keuzemogelijkheid is of deze daadwerkelijk kan worden uitgevoerd, met inachtneming van de beschreven impact (zonder enig waardeoordeel). Denk aan juridische randvoorwaarden of meerjarige afspraken met derden. Een keuzemogelijkheid is haalbaar of is dat niet.
- Impact Financieel: de financiële gevolgen van de keuzemogelijkheid gecategoriseerd naar klein, middelmatig en hoog.
 - klein: minder dan €50k
 - middelmatig: tussen de €50k en €100k
 - hoog: meer dan €100k
- Impact Maatschappelijk: de mate waarin de keuzemogelijkheid effect heeft op de maatschappij (inwoners, organisaties en bedrijven).
 - klein: geen impact
 - middelmatig: indirecte impact op de maatschappij
 - hoog: directe impact op de maatschappij
- Impact Organisatorisch: de mate waarin de keuzemogelijkheid effect heeft op de gemeentelijke organisatie.
 - klein: geen impact
 - middelmatig: indirecte impact op de organisatie
 - hoog: directe impact op de organisatie

Beïnvloedbaar

Om voldoende keuzemogelijkheden voor te leggen en om deze mogelijkheden evenredig over de programma's te verdelen is de zoekopdracht geformuleerd zoals in onderstaande tabel weergegeven. Deze zoekopdracht is tot stand gekomen door allereerst per programma te onderzoeken welk deel van het budget daadwerkelijk beïnvloedbaar is, daarvan is vervolgens, in samenspraak met de projectgroep, 20% als richtlijn gekozen om de zoekopdracht mee te bepalen. In totaal levert dit een zoekopdracht van € 9,3 mln. op verdeeld over alle programma's. De omvang van de zoekopdracht had twee functies: het geeft een evenwichtige verdeling over de programma's heen en het zorgt voor een 'ondergrens'. De huidige stand van zaken staat rechts in de onderstaande tabel en betreft aanpassingen beleid/output en efficiency.

Omvang en verdeling keuzemogelijkheden									
Programma	Totaal budget	(deels) Beïnvloedbaar (excl. salarissen)	Beïnvloedbaar in % programma	Beïnvloedbaar in % totaal	Zoekopdracht keuzemogelijkheden		Keuzemogelijkheden (stand van zaken dd 20 mei 2020)		
	a	b		c=b/totaal beïnvloedbaar	in % van b		2021	2022-2024	
1 Algemeen bestuur en organisatie	€ 4.977.640	€ 643.160	13%	1%	20%	€ 128.632	€ 130.000	€ 130.000	
2 Openbare orde en Veiligheid	€ 6.131.340	€ 4.519.340	74%	10%	20%	€ 903.868	€ 1	€ 301.000	
3 Verkeer en Vervoer	€ 10.488.770	€ 4.489.330	43%	10%	20%	€ 897.866	€ 1.827.000	€ -308.000	
4 Economie en Werken	€ 1.077.540	€ 436.870	41%	1%	20%	€ 87.374	€ 90.000	€ 90.000	
5 Onderwijs	€ 5.986.080	€ 2.209.840	37%	5%	20%	€ 441.968	€ 146.000	€ 629.000	
6 Sport, cultuur en recreatie	€ 7.815.970	€ 5.625.710	72%	12%	20%	€ 1.125.142	€ 398.000	€ 2.705.000	
7 Sociaal Domein	€ 68.978.780	€ 10.540.710	15%	23%	20%	€ 2.108.142	€ 1.414.000	€ 2.838.000	
8 Wonen en Leven	€ 47.611.870	€ 11.290.540	24%	24%	20%	€ 2.258.108	€ 2.235.000	€ 2.111.000	
Algemeen dekkingsmiddelen en overhead	€ 29.423.060	€ 6.920.420	24%	15%	20%	€ 1.384.084	€ 618.000	€ 1.143.000	
Totaal	€ 182.491.050	€ 46.675.920		100%		€ 9.335.184	€ 6.858.001	€ 9.639.000	

Dit bedrag is bijna 20% van beïnvloedbaar
Dit is 5% van de totale begroting

Deze werkwijze impliceert ook dat er nog een vervolg mogelijk is. Transparant begroten zorgt voor een eerste grote slag om de opbouw van de begroting over de hele breedte inzichtelijk te maken. Die informatie is er nu en kan ook in de toekomst gebruikt worden. Daarnaast kunnen in een vervolg meer gerichte onderzoeks- en uitwerk opdrachten geformuleerd worden.

3. Gevolgen en/of vervolgtraject

Het College wil via deze weg de volledige lijst met keuzemogelijkheden die in het project Transparant Begroten naar voren zijn gekomen delen met de Raad. In juni zal er in de Raad een presentatie worden gegeven. Doel van de presentatie is om raadsleden handvatten te bieden bij het lezen van de stukken ter voorbereiding op de behandeling in forum en raad.

In het kaderdebat van 7 juli zal hierover vergaderd worden. Met de uitkomsten van dat debat kunnen vervolgens definitieve keuzes worden gemaakt.

Bijlage: lijst met keuzemogelijkheden transparant begroten def 28022020 (.PDF)

Inleiding op de longlist keuzemogelijkheden

Totaal bedragen van keuzemogelijkheden per onderdeel:

- (a) Aanpassing van beleid/output
- (b) Aanpassing in de uitvoering zonder effect op de output (efficiency), en
- (c) Lastenverzwaring: inkomsten

Aantal algemene opmerkingen vooraf (programma breed van toepassing)

Keuzemogelijkheden die met elkaar samenhangen

Voor een aantal keuzemogelijkheden geldt dat er een samenhang bestaat tussen baten en lasten. Daar waar je bijvoorbeeld kiest voor een daling van de kosten, zal een stijging van baten naar niveau van kostendekkendheid anders uitpakken. De samenhang is weliswaar in de tekst opgenomen, maar in het keuzeproces dient daar tussentijds wel een 'controle' op plaats te vinden.

Subsidies als keuzemogelijkheid

Voor gemeentelijke subsidies geldt dat het niet altijd mogelijk is om al op korte termijn een keuze te maken. Onder de subsidies ligt een gemeentelijke subsidieverordening en daaronder ligt de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Per subsidieregeling zal goed gekeken moeten worden welke termijnen er gelden en per wanneer de gemeente daadwerkelijk een keuze heeft. Er moet rekening gehouden worden met de aanvraag termijnen, beslistermijnen en ook de termijnen dat een subsidie geldt. Overigens geldt bij subsidies de voorwaarde dat de Raad over voldoende middelen beschikt om subsidie te kunnen verlenen, maar de inschatting is dat het niet te verkopen is wanneer je je als gemeente hier last-minute op gaat beroepen. De totale lijst met subsidies op jaarbasis bij de gemeente Rijswijk telt over 2019 op naar €13 mln. (conform Jaarrekening 2019).

Een 'kaasschaaf' op de subsidies als algemene keuzemogelijkheden, staat niet in de onderstaande lijst, maar behoort wel tot de mogelijkheden.

Investeringsprogramma als keuzemogelijkheid

Het totale Investeringsplan van de gemeente Rijswijk is beoordeeld met als insteek om ook hierin keuzemogelijkheden te vinden. Over de mogelijkheden is per begrotingsprogramma in de onderstaande lijst gerapporteerd. De analyse is uitgevoerd o.b.v. het financieel perspectief:

- hoe ziet het meerjarig beeld aan uitgaven (verdeeld over de programma's) eruit?
- Hoe is de verhouding 'vervanging vs nieuw'?
- Hoe ontwikkelen de kapitaallasten in de periode 2021-2024?

De volgende keuzemogelijkheden betreffen het investeringsprogramma: 7, 9a en 9b, 10, 11, 12, 32 en 70.

Geadviseerd wordt om bij Rijswijk met een kapitaallasten ratio in de begroting van Rijswijk te gaan werken. De kapitaallasten ratio bestaat uit het totaal van rente- en afschrijvingstermijnen (met betrekking tot schulden en investeringen) als percentage van het begrotingstotaal. Niet alleen het aangaan van schuld leidt tot lasten die de flexibiliteit van de begroting negatief beïnvloeden, hetzelfde geldt voor investering. Investerings leiden tot kapitaallasten, die gedurende afschrijvingstermijn van de investering als last op de begroting drukken, waardoor de flexibiliteit van de begroting afneemt. De afschrijvingstermijn kan variëren van vijf tot veertig jaar. Er geldt geen wettelijke of andere norm voor deze ratio (<https://begroting2018.rotterdam.nl/p163246/kapitaallastenratio>).

Keuzemogelijkheden binnen de GREX (RijswijkBuiten, programma 8)

De keuzemogelijkheden bij RijswijkBuiten hebben direct effect op het weerstandsvermogen en op het resultaat van de grex, maar hebben beperkt invloed op het begrotingssaldo. De bedragen die hiermee gemoeid zijn, kunnen niet bij de besparingen worden opgeteld.

Meerjarenbeeld 2030

De groei van Rijswijk betekent een groei van inkomsten maar ook een groei in de kosten. Op basis van een goede raming van de groei van de stad, kan een financieel meerjarenbeeld naar 2030 worden gemaakt. De prognose van de algemene uitkering wordt verwerkt in de meerjarenbegroting. Hierin wordt rekening gehouden met de toename van het aantal woningen. Het effect van de stijging van de kosten wordt pas het jaar T+1 hersteld in de nieuwe budgetten van het Rijk.

Longlist Keuzemogelijkheden

Programma 1

1. Digitalisering van de publieke dienstverlening doorzetten

Vanuit het Rijk is er de opdracht aan lokale overheden om diensten digitaal aan te bieden. De digitalisering van de publieke dienstverlening zorgt aanvankelijk voor een investering maar het is aannemelijk dat dit op de lange termijn voordelen gaat opleveren. Het niet doorzetten betekent op korte termijn besparen op uitgaven, maar op lange termijn het niet behalen van voordelen. Het wel doorzetten zorgt op korte termijn voor het doorzetten van de investeringen in digitalisering, maar biedt perspectief op het behalen van voordelen op de langere termijn.

Er is niet zozeer een keuze die hier voorligt maar een efficiency vraagstuk. Zie ook mogelijkheid 69.

2. Bestuurlijke samenwerking

Wanneer het gaat om bestuurlijke samenwerking dan is Rijswijk aangesloten bij de MRDH en de VNG. Om deel uit te maken van deze samenwerkingen draagt Rijswijk een bedrag aan contributie bij. De contributie voor VNG bedraagt €76k per jaar en voor de MRDH loopt dit bedrag in de begroting op tot €143k. Alle gemeenten zijn lid van de VNG, maar het lidmaatschap kan beëindigd worden (Statuten artikel 6 lid b - door opzegging van het lid). Ook opzegging van de GR MRDH is mogelijk. Bij de uittreding bij een GR worden er wel kosten in rekening gebracht (uittreedsom).

Je kan je afvragen of een dergelijk traject tot uittreding het waard is omdat het ook kosten met zich mee gaat brengen (juridisch, maar ook het zelf organiseren van bepaalde structuren). Strikt genomen is er een keuze maar haalbaar lijkt deze keuze niet.

3. Internationale aangelegenheden

Op de begroting is een bedrag van €5k opgenomen voor internationale aangelegenheden. Dit bedrag heeft (nog) geen invulling en er zitten geen verplichtingen aan vast richting internationale samenwerkingsverbanden. Het bedrag is bedoeld voor mogelijke bezoeken naar en vanuit het buitenland. Zonder enige restricties kan je stellen dat het een keuze is of je dit bedrag op de begroting wil laten staan of dat je het naar beneden bijstelt of van de begroting haalt.

4. Communicatie inzet participatie

Momenteel wordt er gewerkt aan het verbeteren van de participatie met de burger, onder andere door het opzetten van een tool (project Helder Communiceren) en de inzet van personeel om te kijken naar de communicatie in brieven. Het is een keuzemogelijkheid om deze inzet op participatie stop te zetten. Dit betekent een besparing van minimaal €20k en maximaal €75k. De maatschappelijke impact is hoog en de organisatie laat een indirect effect zien, aangezien participatietrajecten kunnen bijdragen aan het voorkomen van (juridische) bezwaarprocedures.

5. Gemeentepagina in HaH blad

De gemeentepagina in het Huis aan Huis blad kent een juridische verplichting om besluiten kenbaar te maken. Deze juridische verplichting vervalt aan het einde van het jaar. Daarmee bestaat de keuze om vanaf 2021 deze gemeentepagina op te zeggen. De gemeentepagina kost €50k per jaar.

Programma 2

6. Ambities bijstellen openbare orde en veiligheid

De begrote kosten voor 2020 bedragen € 1,4 mln. Uit de begrotingsscan 2019 bleek dat de gemeente Rijswijk lagere kosten per inwoner heeft dan de 5 gemeenten uit de benchmark. De begrote kosten voor 2020 stijgen, maar blijven onder het benchmark-gemiddelde van 2019, het is niet duidelijk hoe de begroting in de andere gemeenten (en dus het gemiddelde) zich ontwikkelt in 2020. De keuzemogelijkheid wordt ingeschat op niet haalbaar. Er is geen prioriteit gegeven aan een nadere kostenbesparingsanalyse voor dit thema.

7. Investeringsprogramma Oov: Halvering budget vervanging brandkranen en verzwaren waterleiding

In het Investeringsplan voor dit programma een investering opgenomen: het vervangen van brandkranen en indien noodzakelijk het verzwaren van de waterleiding. Het vervangen van brandkranen is een activiteit die continu plaatsvindt, waarbij op basis van incidenten (schade) en planning (andere werkzaamheden aan bijv. de riolering) bepaald wordt in welk jaar welke brandkranen worden vervangen.

Op basis van de realisatie van afgelopen jaren is het mogelijk het investeringsbudget te reduceren met 50% naar €20.000,- op jaarbasis. Dit levert een daling van de kapitaallasten van € 1k. op. Wel wordt geadviseerd om met de betrokken stakeholders de planning op korte en middellange termijn af te gaan stemmen, om zo het investeringsbudget beter aan te laten sluiten op de planning in de toekomst.

8. Brandweer

De verdeelsleutel van de bijdrage van Rijswijk aan de Veiligheidsregio Haaglanden (VRH) zorgt voor een relatief hoge bijdrage ten opzichte van het gemiddelde in de VRH. In andere veiligheidsregio's wordt een bijdrage per inwoner berekend, dat zou voor Rijswijk gunstiger zijn.

Het verschil wordt veroorzaakt door specifieke kenmerken van Rijswijk (ca. €150k meer dan op basis van het gemiddelde in de VRH). Inzicht in de precieze opbouw van de bijdrage deelt de VRH niet, maar in de weging wordt naar verwachting rekening gehouden met bijvoorbeeld de hoeveelheid hoogbouw, incidenten en het inbrengen (of ontbreken) van een vrijwillige brandweer. Daarnaast betaalt Rijswijk een relatief hoge bijdrage (ca. €150k. meer dan op basis van het gemiddelde in de VRH) voor de overgangsregeling Functioneel Leeftijdsontslag (FLO). In 2022 of 2023 wordt de verdeelsleutel opnieuw onder de loop genomen. Het is onduidelijk of een wijziging in de verdeelsleutel dan gerealiseerd kan worden (andere gemeenten zullen dan gemiddeld meer betalen).

De keuze is om al dan niet vervroegd te onderhandelen over de verdeelsleutel. Een externe analyse door een expert op het gebied van de Brandweer, zou hieraan kunnen bijdragen.

Programma 3

9a Investeringsprogramma: Infrastructuur Prinses Beatrixlaan

De bestuurlijke vertraging voor de Prinses Beatrixlaan zorgt voor een temporisering, waardoor de kapitaallasten met twee jaar verschuiven. Er ligt een investeringsvoorstel om deze ruimte te benutten voor de 'meekoppelkansen bij de verbinding A4 passage'. Dit voorstel ligt bij B&W. Het is ook een keuzemogelijkheden om de ruimte niet te benutten en vrij te laten vallen. Dit betreft €114k in 2022, €390k in 2023 en €274 in 2024.

9b Investeringsprogramma: Vertraging Fietstunnel Spoor Den Haag - Rotterdam

De vertraging bij de Fietstunnel van 2020 naar 2024 betekent dat de kapitaallasten ook vier jaar verschuiven. Er ligt een investeringsvoorstel om deze ruimte te benutten voor de 'meekoppelkansen bij de verbinden A4 passage'. Zie hierboven. Dit betreft €65k - €63k over de jaarschijven 2021 - 2024.

10. Investeringsvraagstuk Verbinding A4 passage

Doelstelling van deze zogeheten "meekoppelkansen" is het verbeteren van verbindingen voor langzaam verkeer en flora&fauna/ecologie op die plaatsen waar de A4 een fysieke barrière vormt. Tussen Rijswijk en Rijkswaterstaat zijn vergevorderde kaders afgestemd. Rijkswaterstaat/Rijk draagt het merendeel van de lasten, maar de exacte verdeling is nog in onderhandeling. In mei is definitief uitsluitsel. De totale kosten voor Rijswijk zijn nog een keuze waardoor de kapitaallasten over de jaren ca. €50k tot €300k kunnen bedragen. Deze kapitaallasten zijn als een investering opgenomen.

11. Investeringsprogramma: Asfaltwegen Rijswijk

De staat van de asfaltwegen in Rijswijk is van voldoende kwaliteit om de geraamde investering van €569.000 in 2020 niet uit te voeren. Dit zorgt voor een vrijval van uitgaven t.w.v. €569k in 2020. Dit levert de Gemeente Rijswijk een voordeel op in 2021 bij de kapitaallasten van €34k.

12. Kwaliteitsverbetering onderdoorgang Hoornbrug temporiseren

De kwaliteitsverbetering aan de onderdoorgang van de Hoornbrug kan uitgesteld worden naar 2021 (temporisering in tijd). Het uitstellen van de investeringen zorgt voor een verschuiving van uitgaven t.w.v.

€420k van 2020 naar 2021. Dit levert de Gemeente Rijswijk een voordeel op in 2021 bij de kapitaallasten van €13k.

13a Reserve Parkeren (deels) laten vrijvallen

Conform de Begroting 2020 – 2023 zit er per 31-12-2019 €1.483 mln. in de reserve parkeren (onder voorbehoud van goedkeuring van de accountant). Dit bedrag zal in de eerste jaren verder oplopen. In 2023 zal het bedrag in de reserve gaan teruglopen omdat er besluitvorming heeft plaatsgevonden die leidt tot een onttrekking van middelen uit de parkeerreserve die op dat moment groter is dan de geprognosticeerde storting.

Het bedrag dat gereserveerd wordt in de parkeerreserve is een bedrag waarbij je de keuze hebt om het uit de reserve te halen en in te zetten voor andere doeleinden. Waarvoor je het wil inzetten (parkeer gerelateerde uitgaven of algemene middelen) is een bestuurlijke afweging. Daarbij is het ook de keuze of je de gehele reserve zou willen gebruiken of een gedeelte ervan.

Met name de keuze waarvoor je de reserve wil inzetten lijkt een onderdeel waar uitleg op nodig zal zijn. Vloeit dit geld terug naar hetzelfde domein (Verkeer en Vervoer) dan is de impact gering, maar vloeit het geld terug naar andere domeinen of het opvullen van begrotingstekorten dan zal de impact op de maatschappij groot zijn en is de verwachting dat er kritische geluiden en een discussie zullen ontstaan.

13b Verhoging tarieven Parkeren

Voor het verhogen van je parkeerinkomsten heb je 5 knoppen waar je aan kan draaien:

- 1) De prijs van parkeervergunningen voor bewoners in Rijswijk
- 2) De uurtarieven voor bezoekers die parkeren in betaald parkeergebieden in Rijswijk
- 3) De parkeertijden voor bestaande betaald parkeergebieden in Rijswijk
- 4) De omvang van/ aantal gebieden waar parkeren betaald is in Rijswijk
- 5) Differentiatie in prijs voor de 2e, 3e en/ of 4e vergunning

Voor alle vijf de knoppen kan je kiezen om deze te verhogen/verruimen voor meer inkomsten. Maar uiteraard valt er ook een combinatie te maken om bepaalde knoppen te verhogen/verruimen en andere knoppen te verlagen/verminderen.

In 2019 en 2020 is gekozen voor tarief rust. De tarieven zijn daarmee niet veranderd en ook niet gecorrigeerd voor inflatie. Een verdere uitsplitsing van opbrengsten is te vinden onder productspecifieke inkomsten (Nr. 73).

14. Uitbreiden beleidsterreinen voor inzet parkeergelden

Er kan besloten worden het resultaat van het onderwerp 'Parkeren' na storting op de parkeer reserve en de kapitaallasten in te zetten als dekkingsbron voor andere doeleinden dan nu is afgesproken. Op basis van de gedane aannames is de financieel beschikbare ruimte beperkt, en dient deze in relatie tot de parkeer reserve te worden gezien. Maar de ruimte die overblijft zorgt in principe voor keuzemogelijkheden.

Programma 4

Voor economische activiteiten in Programma 4 geldt dat deze veelal te beïnvloeden zijn, daartegenover staat een wisselwerking met de economische ambities en of die gehaald kunnen worden wanneer je de activiteiten beïnvloed. De keuzemogelijkheden zijn er dus, maar daarbij moet gerealiseerd worden dat dit negatieve effecten zal hebben op de economische doelen. Daarbij zijn in het afgelopen jaar al afspraken gemaakt om voor 2020 en 2021 een bedrag van €62k op dit programma te bezuinigen, welke ook invloed zullen hebben op het behalen van economische doelen. Het is daarbij voor de activiteiten en keuzemogelijkheden onder Programma 4 niet bekend wat de indirecte economische effecten precies zullen zijn wanneer gekozen zal worden om deze activiteiten te stoppen of te matigen. Voor de organisatie heeft het afzwakken van onderstaande activiteiten een indirect effect waardoor de medewerkers steeds creatiever moeten omgaan met de middelen die ze hebben om de doelstellingen te kunnen behalen.

15a Economisch beleid (bedrijventerreinen)

Voor het opstellen en uitvoeren van beleid op bedrijventerreinen heb je de keuze om te stoppen of om je

activiteiten te verminderen. Per jaar gaat dit om een bedrag van rond de €100k totaal. In dit geval kan gekozen worden voor halveren van het budget €50k

15b Economisch beleid (retail)

Voor het opstellen en uitvoeren van beleid op retail heb je de keuze om te stoppen of om je activiteiten te verminderen. Per jaar gaat dit om een bedrag van rond de €90k totaal. In dit geval wordt halvering van het budget opgenomen in de lijst met keuzemogelijkheden (€40k).

Programma 5

16. Taalbeleid Rijswijk (taalplannen basisonderwijs)

Taalbeleid op basis van de beleidsnota's "onderwijsachterstandenbeleid en peuteropvang" en "Actieplan Taal in Rijswijk" en het Regionaal Convenant aanpak laaggeletterdheid en convenant Taalhuis Rijswijk. De Rijswijkse basisscholen kunnen per schooljaar een subsidieaanvraag voor de uitvoering van hun taalplannen doen. Het maximaal beschikbare budget hiervoor (€155.057) wordt op basis van het leerlingenaantal verdeeld over de scholen.

Voor 2020 zijn de subsidies al van start gegaan maar vanaf 2021 is er de mogelijkheid om het beschikbare subsidiebudget naar beneden bij te stellen dan wel op te heffen. Ook zijn er keuzes te maken in het maximale bedrag dat per school beschikbaar wordt gesteld.

17. Taalbeleid Rijswijk (subsidie aan de bibliotheek a/d Vliet)

Taalbeleid op basis van de beleidsnota's "onderwijsachterstandenbeleid en peuteropvang" en "Actieplan Taal in Rijswijk" en het Regionaal Convenant aanpak laaggeletterdheid en convenant Taalhuis Rijswijk. Voor de uitvoering van het Taalhuis ontvangt de bibliotheek een subsidie (€ 42.850 voor 2020). Voor 2020 zijn de subsidies al van start gegaan maar vanaf 2021 is er de mogelijkheid om het beschikbare subsidiebudget naar beneden bij te stellen dan wel op te heffen.

18. Subsidie Schooltuinen

Subsidie in het kader van het kader van een goed opvoed en opgroei klimaat en natuur- en milieueducatie en subsidie voor de organisatie van en begeleiden van schooltuinen. Deze subsidie bedraagt jaarlijks €26k en kan worden afgebouwd vanaf 2021.

19. Subsidie netwerkschool concept/de ontdekking

Netwerk Schoolconcept (de Ontdekkers) heeft tot doel kinderen laagdrempelig in aanraking te brengen met sport, cultuur, kunst, vrijetijdsbesteding zodanig dat kinderen hun talenten kunnen ontdekken en zich breed kunnen oriënteren op het aanbod in Rijswijk. Dit gebeurt in samenwerking met de Rijswijkse verenigingen en het Team Brede Impuls (brede impuls combinatiefuncties). Daarnaast is een van de doelstellingen van de Ontdekkers om de kinderen actief toe te leiden naar de diverse verenigingen. Deze subsidie bedraagt jaarlijks €67k en kan worden afgebouwd vanaf 2021.

20. Subsidie jubileumvieringen

Subsidie jubileumvieringen is voor scholen voor activiteiten bij een x-jaar bestaan van de school. Deze subsidie bedraagt jaarlijks €1k en kan per 2021 worden afgebouwd.

21. Subsidie Lokaal netwerk onderwijs

Dit onderwerp bestaat uit twee componenten. De kosten voor de externe inhuur van de kwartiermaker aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt en een hierbij behorend werkbudget en een budget voor subsidie voor de basisscholen om techniekonderwijs te stimuleren. De kwartiermaker is aangesteld om de ambities uit de beleidsnota "De Rode Loper" uit 2018 uit te kunnen voeren. Dit extra budget is voor de periode van 2019 tot 2023 door de gemeenteraad toegekend.

Het plan van aanpak versterking onderwijs-arbeidsmarkt is in december 2019 door het college aangenomen. De focus van het plan ligt op voldoende aansprekende stageplaatsen voor het vmbo, het voorkomen van uitval op school en een goede voorbereiding van leerlingen op het arbeidsproces.

22. Brede impuls combinatiefuncties

De Brede Regeling Combinatiefuncties heeft een aantal doelen: een leven lang sporten, bewegen en deelnemen aan cultuur voor iedereen mogelijk te maken met bijzondere aandacht voor (talenten)ontwikkeling van jeugd en jongeren op en rond scholen en voor andere groepen die belemmeringen ervaren om deel te nemen; duurzaam versterken en innoveren van sport-, beweeg- en cultuuraanbieders/vrijwilligersorganisaties; lokale verbindingen tot stand brengen en uitbouwen. Op basis

van een aanbesteding via een subsidietender voert Haaglanden Beweegt de activiteiten in het kader van deze regeling uit. De opdracht loopt tot 2022. Op basis van de regeling is er 8,7 fte à € 50k beschikbaar. De financiering van de brede regeling combinatiefuncties komt voor 40% vanuit de Rijksoverheid en alleen als de gemeente de overige 60% financiert. Deze cofinanciering komt vanuit de eigen gemeentelijke middelen en deels bestaat de cofinanciering uit de inzet van bestaande projecten (0,76 fte = € 38k is cofinanciering vanuit bestaande projecten). Haaglanden Beweegt ontvangt € 400k (8 fte).

23. Busvervoer voor het schoolzwemmen

Er zijn 3 Speciaal Basisonderwijs/Speciaal Onderwijs (SBO/SO) scholen die gebruik maken van busvervoer voor het schoolzwemmen. De gemeente heeft de keuze om dit busvervoer niet meer te financieren. Dit levert vanaf 2021 een bedrag van €6k per jaar op. Impact die dit zal hebben is dat de leerlingen van deze scholen die hier gebruik van maken mogelijk geen gebruik meer maken van het zwemonderwijs, met als gevolg dat deze leerlingen niet (voldoende) zwemvaardig worden.

24. Leerlingenvervoer

Kosten leerlingenvervoer op basis van de Verordening. Toekenning (soort) leerlingenvervoer zou minder ruimhartig kunnen dan in de huidige situatie. Hierdoor zou je meer beroep doen op eigen verantwoordelijkheid van de ouders voor halen en brengen leerling en daardoor grotere belasting voor het gezin.

Programma 6

Subsidies onder Programma 6

Voor subsidies onder keuzemogelijkheden 23, 24 en 25 geldt dat deze subsidies in het afgelopen jaar niet zijn geïndexeerd. De keuze bij deze subsidies is telkens om de subsidie te verminderen, te halveren of stop te zetten, maar uiteraard ook om te intensiveren. Een andere kijk op deze subsidies is om niet met een kaasschaafmethode te werken maar door een enkele subsidie helemaal stop te zetten en de andere voort te zetten. Dit vergt weer een keuzemogelijkheid op een hoger abstractieniveau.

25. (Maatschappelijk) Vastgoed

Rijswijk heeft zo'n 75 objecten in portefeuille. De totale vastgoedportefeuille verdient een heroverweging. Voorwaarde daarbij is een strategische discussie over deze portefeuille. In het geval een herijkte visie, zoals hiervoor gemeld, zou leiden tot een kleinere vastgoedportefeuille, zouden verdere besparingen mogelijk moeten zijn. Om stijging in de kosten te voorkomen, is ons advies om bij vernieuwing meer dan nu door te pakken op het afstoten van de oude locaties.

Binnen de portefeuille van sportaccommodaties zijn besparingen te realiseren door meer gedeeld gebruik van accommodaties. Dit levert jaarlijkse besparing op van €150k tot €200k.

Daarnaast heeft Rijswijk panden in portefeuille die leeg staan (vanwege verkoop). Deze worden (tijdelijk) bewoond door Ad Hoc, anderen hebben historisch gegroeide rechten die herijkt zouden moeten worden. Besparing naar schatting €50k per jaar.

26. Subsidie Bibliotheek

Er zitten voor een gemeente wettelijke taken verbonden aan een Bibliotheek. Daarbinnen heb je wel keuzemogelijkheden. De wettelijke taak zit in het feit dat je als gemeente een eigen voorziening in stand moet houden dan wel een regeling moet treffen met een buurgemeente. Het stopzetten of verminderen van de subsidie van de bibliotheek heeft dus nogal wat voeten in de aarde. De totale subsidie aan de bibliotheek bedraagt €1,1 mln. per jaar.

27. Subsidie Trias

Voor Trias geldt dat zij in het voorgaande jaar een negatief resultaat hebben neergezet van €50k. Het stopzetten of verminderen van de subsidie aan Trias (twv. €820k per jaar) is per 2021 een mogelijkheid. Met het oog op het negatieve resultaat in het afgelopen jaar en ook met de Coronacrisis in het huidige jaar is de verwachting dat een keuze voor stopzetten of verminderen van de subsidie grote gevolgen zal hebben voor Trias.

28. Subsidie Schouwborg

De Rijswijkse Schouwborg heeft in het voorgaande jaar een negatief resultaat neergezet van €23k. Het stopzetten of verminderen van de subsidie aan de Schouwborg (twv €1.1 mln. per jaar) is per 2021 een

mogelijkheid. Met het oog op het negatieve resultaat in het afgelopen jaar en ook met de Coronacrisis in het huidige jaar is de verwachting dat een keuze voor stopzetten of verminderen van de subsidie grote gevolgen zal hebben voor de Schouwburg.

29. Subsidie Museum

Het Museum Rijswijk heeft in het voorgaande jaar een negatief resultaat neergezet van €38k. Het stopzetten of verminderen van de subsidie aan de Schouwburg (twv. €427k per jaar) is per schooljaar mogelijk (voor 2020 dus vanaf september). Met het oog op het negatieve resultaat in het afgelopen jaar en ook met de Coronacrisis in het huidige jaar is de verwachting dat een keuze voor stopzetten of verminderen van de subsidie grote gevolgen zal hebben voor het Museum. Daarbij geldt voor Museum Rijswijk dat die niet over eigen vermogen bezit en er in 2018 tot een reddingsplan besloten is. Hiervan is 2020 het laatste jaar van een leningdeel t.h.v. het exploitatietekort en er moet dus vanaf 2021 een sluitende realisatie zijn.

30. Subsidie onderhoud monumenten

Hiervoor geldt de subsidieverordening. Bij aanpassing daartoe kunnen subsidies worden stopgezet. De impact is dat eigenaren van monumenten zonder deze financiële steun eerder geneigd kunnen zijn om de monumenten niet goed te onderhouden; ofwel om onderhoud te plegen dat ongunstig is voor de instandhouding van het monument. Op deze mogelijkheid zal dan toezicht en waar nodig handhaving ingezet dienen te worden.

31. Monumentendag

Voor monumentendag is een financiële bijdrage vanuit de gemeente gereserveerd. Deze dag wordt door vrijwilligers georganiseerd. De keuze bestaat om de bijdrage te verminderen dan wel te laten vervallen. Dat heeft voor monumentenzorg geen impact, maar wel op de vrijwilligers en belangenverenigingen inzake de historie van Rijswijk. Of de monumentendag zonder de subsidie wel georganiseerd kan worden is niet bekend.

32. Investeringsprogramma Sport: uitstellen investeringen aan sportvelden naar 2021

In het Investeringsplan staan voor dit programma acht investeringen opgenomen.

Dit betreffen:

- Diverse investeringen voortvloeiend uit meerjaren onderhoudsplan sportparken
- Overlagen asfaltverharding Sportpark Irene
- Renovatie terrein en beachveld
- Sportpark en topaagrenovatie veld
- Sportpark Vredenburg
- Sportpark Hoekpolder topaagrenovatie veld 303 en vervanging topaag veld 306
- Herinrichten speelplekken in de wijk - Vervanging hekwerken

De gevraagde investeringen bestaan uit jaarlijks terugkerende investeringen (investeringsbudgetten) en uit investeringen die zijn opgenomen in meerjarenplannen (o.a. onderhouds- en vervangings plannen).

Er zijn twee keuzemogelijkheden geïdentificeerd:

Of er kunnen een aantal investeringen worden getemporiseerd in tijd (uitvoeren in een later jaar).

Hiermee vallen de uitgaven later en starten de bijbehorende kapitaallasten in een later jaar. Dit betekent een daling van de kapitaallasten in 2021 van €12k. Of de investeringsbudgetten kunnen worden getemporiseerd in middelen (d.w.z. er kan een keuze gemaakt worden om de investeringsbudgetten aan te passen). Dit vraagt om een nadere analyse.

33. Schoolsportdagen

Er is geen wettelijk kader voor gemeentelijk sport- en beweegbeleid. Wel is de gemeente verantwoordelijk voor het welzijn van haar burgers. Gemeentelijk sportbeleid is primair gericht op het sportaanbod dat voor iedereen toegankelijk is en waar inwoners plezier aan beleven. Daarnaast is sport ook vaak bij andere beleidsterreinen het beleidsinstrument; bijvoorbeeld bij preventief gezondheidsbeleid, bestrijding eenzaamheid en bevordering leefbaarheid.

Het stoppen van de bijdrage vanuit de gemeente aan schoolsportdagen is een keuze die gemaakt kan worden. Hiermee wordt het moeilijker om de gemeentelijke doelstelling om van jongs af aan vaardig in bewegen te worden te behalen. Een bijstelling van de gemeentelijke ambities is dan ook noodzakelijk.

34. Sport en bewegingslessen

Er zijn verschillende activiteiten die plaatsvinden onder Sport en Bewegingslessen. Onder andere gaat

dit over Sport in de Wijk, Sportmix en activiteiten op het Cruyff Court. Het stopzetten dan wel verminderen van het budget op deze activiteiten is een mogelijkheid. Het gaat hierbij om een bedrag van €58k op de jaarlijkse begroting.

35. Herinrichten speelplekken

Voor het herinrichten van speelplekken geldt dat er een vervangingsbudget beschikbaar is per jaar voor een bedrag van €200k. Veiligheid van de speelplekken staat hierbij voorop. In 2019 is er een inhaalslag gepleegd met het uitvoeren van de herinrichting en is de grootste nood qua vervanging al opgepakt. Het is een keuze om de herinrichting van speelplekken te temporiseren waarbij het budget per jaar naar beneden bijstelt met €50k tot maximaal €75k. Je zou hierbij wel met partners zorgvuldig moeten onderzoeken dat je de risico's qua veiligheid door achterstallig onderhoud/gebreken in beeld te krijgen. Bij het temporiseren in de uitgaven van deze activiteit met €50k kan je een redelijk goed niveau van speelplekken onderhouden. Wanneer je het maximum van €75k benut dan zal je ook moeten inleveren op ambities en doelstellingen op duurzaamheid, vergroening en ontmoeting.

Programma 7

36. Dierenwelzijn

Een groot deel van het budget gereserveerd voor dierenwelzijn betreft een wettelijke taak en is niet beïnvloedbaar. Er zijn twee onderdelen die wel beïnvloedbaar zijn, hetgeen Diervriendelijke Ganzenbeheer en de Jaarlijkse Chipactie Katten betreft. Respectievelijk gaan hier bedragen van €4k en €2k naartoe. Het Diervriendelijke Ganzenbeheer is een meerjarenaanpak en heeft een belang voor de leefbaarheid waarbij het effect heeft op recreatie in het Wilhelminapark. De jaarlijkse chipactie katten is een preventieve maatregel om extra kosten voor het Juliaantje (opvang zwervkatten) te voorkomen. Beide activiteiten zijn structureel begroot.

37. Collectieve zorgverzekering

Binnen het Sociaal Domein bestaat er de mogelijkheid tot sturing op de verstrekking met betrekking tot de aanvullende collectieve ziektekostenverzekering aangezien deze verstrekking geen verplichting is en ook niet tot de bestuurlijke afspraken hoort (gemeentelijk beleid). Er kan gestuurd worden door de bijdrage vanuit de gemeente Rijswijk neerwaarts bij te stellen en in lijn te brengen met de regio. Dit zou een voordeel van ongeveer € 100.000 opleveren.

Er kan ook voor gekozen worden om de bijdrage verder te verlagen waardoor het voordeel groter zal worden. De meest ingrijpende mogelijkheid is het stopzetten van de tegemoetkomingen in de aanvullende collectieve ziektekostenverzekering. Deze keuze zal een besparing opleveren van € 407.000 alleen zal daarmee een voorliggende voorziening komen te vervallen waardoor de aanvragen voor bijzondere bijstand zullen gaan stijgen. Dit is niet het geval indien de bijdrage wordt verlaagd tot het regionale niveau. Een aanpassing van het beleid met betrekking tot de aanvullende collectieve ziektekostenverzekering kan per 2021 worden doorgevoerd.

38. Sociaal Fonds

Het Sociaal Fonds is een samenwerkingsverband met de kerk. Dit zou beëindigd kunnen worden. Financieel gezien zou er bij beëindiging een voordeel ontstaan van € 5.000 alleen zouden mensen die op basis van regelgeving net overal buiten vallen dan geen vangnet meer hebben.

39. Ooievaarspas

Kan met ingang van 2021 gestopt worden. Bij het schrappen zal deze post € 261.000 opleveren aangezien de kosten zijn gestegen en dit in de 1e halfjaarrapportage 2020 opgehoogd zal moeten worden. Wel betreft het een samenwerking met de regio en zullen de voorwaarden van uitstappen nader bekeken moeten worden. Er kan hier ook gedacht worden aan het beperken van de doelgroep.

40. Re-integratie en activering

Het betreft hier een wettelijke verplichting met ruimte voor gemeentelijk beleid dat gefinancierd wordt middels de daarvoor beschikbaar gestelde middelen vanuit het Rijk. Van deze gelden wordt al een groot deel ingezet tbv. personeel. Jaarlijks vindt er een heroriëntatie plaats over het totaal van re-integratie en participatie. Daarbij komen o.a. aan de orde de inzet van personeel, de inzet van instrumenten voor verschillende doelgroepen en de daarbij behorende effectiviteit. Bij de heroriëntatie over het jaar 2020 is geconstateerd dat er een keuze gemaakt zou kunnen worden om de uitgaven neerwaarts bij te stellen met € 100k. Vanwege het raakvlak van schuldhulpverlening met re-integratie zal de verhoging vanuit het Rijk van het budget volledig (en zelfs meer) worden gebruikt om het FSP operationeel te houden. Een

neerwaartse bijstelling kan daarom wel maar beperkt de actuele bestuurlijke ambities rond het WSP en FSP. Verdere neerwaartse bijstellingen van de budgetten zullen naar verwachting ten koste gaan van het resultaat en zullen een negatieve werking hebben op de uitgaven BUIG.

41. Diensten bij wonen met zorg

Het betreft een subsidie (€119k) met een mogelijkheid om te bezuinigen per 2022. Dit betreft de personenalarmering (24 uren alarmopvolging) en activiteiten voor ouderen voor het langer zelfstandig thuis wonen. Het deel dat bestemd is voor de subsidie aan het Hospice kan per 2023 worden bezuinigd.

42. Organisatie voor ouderenwerk

Dit betreft subsidies met een mogelijkheid om te bezuinigen per 2022. Deze subsidies zijn verstrekt aan organisaties die in het voorliggend veld opereren en gericht zijn op sociale samenhang en het voorkomen dat ingezetenen op maatschappelijke ondersteuning aangewezen zullen zijn. Het is een wettelijke taak om beleid te voeren voor deze doelgroepen.

Voor de organisatie van ouderenwerk is er een mogelijkheid om vanaf 2022 een bedrag van 37k in mindering te brengen.

43. Flankerend ouderenbeleid

Deze geringe lasten (totaal ca. €3k) kunnen ook voor andere doeleinden ingezet worden.

44. Gehandicaptenwerk

Dit betreft subsidies met een mogelijkheid om te bezuinigen per 2022. Deze subsidies zijn verstrekt aan organisaties die in het voorliggend veld opereren en gericht zijn op sociale samenhang en het voorkomen dat ingezetenen op maatschappelijke ondersteuning aangewezen zullen zijn. Het is een wettelijke taak om beleid te voeren voor deze doelgroepen.

Voor gehandicaptenwerk is er een mogelijkheid om vanaf 2022 een bedrag van 28k in mindering te brengen.

45. Mantelzorg

Dit betreft subsidies met een mogelijkheid om te bezuinigen per 2022. Deze subsidies zijn verstrekt aan organisaties die in het voorliggend veld opereren en gericht zijn op sociale samenhang en het voorkomen dat ingezetenen op maatschappelijke ondersteuning aangewezen zullen zijn. Het is een wettelijke taak om beleid te voeren voor deze doelgroepen.

Voor mantelzorg is er een mogelijkheid om vanaf 2022 een bedrag van 50k in mindering te brengen.

46. Wijkwerk- en bewonersorganisaties

Dit betreft subsidies met een mogelijkheid om te bezuinigen per 2022. Deze subsidies zijn verstrekt aan organisaties die in het voorliggend veld opereren en gericht zijn op sociale samenhang en het voorkomen dat ingezetenen op maatschappelijke ondersteuning aangewezen zullen zijn. Het is een wettelijke taak om beleid te voeren voor deze doelgroepen.

Voor wijkwerk- en bewonersorganisaties is er een mogelijkheid om vanaf 2022 een bedrag van 92k in mindering te brengen.

47. Vrijwilligersdag

Door opheffing van de vrijwilligersdag is een besparing per 2020 (€11.060) mogelijk.

48. Collectieve verzekering vrijwilligers

Het betreft hier financiële ondersteuning van actieve Rijswijkse mantelzorgers en vrijwilligers in de vorm van een collectieve verzekering of mantelzorgvergoeding. Door geen ondersteuning te bieden is een keuze van respectievelijk €11k structureel mogelijk.

49. Brede Welzijnsorganisatie

Dit betreft een meerjarige subsidierelatie t.b.v. algemene Wmo voorzieningen die voor 3 jaar vastliggen. Neerwaartse bijstelling is haalbaar vanaf 2022. Wel moet dan onderzocht worden in hoeverre het mogelijk is de bijdrage neerwaarts bij te stellen gelet op de uitvoering van wettelijke taken die hierdoor geraakt worden. Voor signaleren en doorbreken van eenzaamheid is in de begroting 2020 en latere jaren extra budget begroot. Bij het niet uitvoeren van het aanvullende welzijnsbeleid(eenzaamheid) is het mogelijk een keuze te maken over maximaal € 400k in 2021 en €450k in 2022 en verder.

50. Organisatie voor vrouwenwerk

Dit betreft subsidies met een mogelijkheid om te bezuinigen per 2022. Deze subsidies zijn verstrekt aan organisaties die in het voorliggend veld opereren en gericht zijn op sociale samenhang en het voorkomen dat ingezetenen op maatschappelijke ondersteuning aangewezen zullen zijn. Het is een wettelijke taak om beleid te voeren voor deze doelgroepen.

Voor organisaties voor vrouwenwerk is er de mogelijkheid om per 2021 een bedrag van € 5k in mindering te brengen.

51. Emancipatieprojecten

Door geen of minder beleid te voeren op het gebied van emancipatie en inclusiviteit is een keuze mogelijk per 2021 (€23.340).

52. Mantelzorg (transitie)

Financiële ondersteuning van actieve Rijswijkse mantelzorgers en vrijwilligers in de vorm van een collectieve verzekering of mantelzorgvergoeding. Structurele besparing van €135k mogelijk.

53. Preventieve gezondheidszorg

Het betreft hier grotendeels wettelijke taken. In de begroting 2020 en verder is budget bijgeraamd ten behoeve van het beleid op het gebied van sport en gezondheid. Deze bijraming van € 110k structureel zou teruggedraaid kunnen worden.

54. Wmo financiële ondersteuning

Dit zijn de voormalig WTCG/CER gelden ten behoeve van de tegemoetkoming meerkosten zorg voor chronisch zieken. Deze uitgaven zijn geen wettelijke verplichting en kunnen bezuinigd worden per 2021. Deze ombuiging zal een voordeel opleveren van € 194k

55. Heroverweging raming jeugdbudget 2022 - 2024

De maatregel om de middelen voor Jeugd maar voor drie jaar in de begroting op te nemen zou onder de huidige omstandigheden herzien kunnen worden. De grondslag daarvoor zou gevonden kunnen worden in de communicatie tussen het ministerie van VWS en de VNG inzake dit onderwerp.

In een brief van de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport aan de VNG is onderstaande passage opgenomen om een grondslag te hebben voor de meerjarenraming:

“Zekerheid in de meerjarenraming. Het is van belang dat de provinciale toezichthouders het voorgenomen onderzoek en de uitkomsten daarvan meeweegt in de beoordeling van de meerjarenraming in de gemeentelijke begroting.

Het Rijk komt hiertoe in overleg met de provinciale toezichthouders tot een richtlijn ten aanzien van de meerjarenraming jeugd in de gemeentelijke begroting. Deze richtlijn wordt door de provinciale toezichthouder op uniforme wijze gehanteerd. De richtlijn is erop gericht dat de toezichthouder meeweegt dat er nog onderzoek loopt dat erop is gericht om een nieuw kabinet te laten besluiten over een passend budget voor 2022 en latere jaren. Hierdoor worden gemeenten in staat gesteld om in het licht van de afspraken een meerjarenraming in de begroting op te nemen voor uitgaven jeugd”.

56. Wet Kinderopvang

Door middel van een goede monitoring, minder ruimhartig toekennen en eventueel aanpassing van het beleid omtrent toekenning kosten kinderopvang op basis van Sociaal Medische Indicatie kan een besparing van €50k worden gerealiseerd.

Programma 8

57. Gebiedsgericht werken

Rijswijk wil gebiedsgericht werken en heeft subsidies beschikbaar gesteld voor wijkfeesten en idee cheques (€40k voor 2021) en het invulling geven aan het planmatig Gebiedsgericht Werken door de Gebiedsregisseurs (€15k voor 2021) waarbij je kan denken aan bewonersbrieven, huur locatie, etc. De keuzemogelijkheid bestaat om dit budget gedeeltelijk of geheel te schrappen. Het effect hiervan op de maatschappij zullen de Gebiedsregisseurs direct voelen, zij zullen geen slagkracht meer hebben voor nieuwe initiatieven in de wijken. De organisatie zal dus moeten nadenken hoe om te gaan met de rol van de Gebiedsregisseurs.

58. Energietransitie

Vanuit het klimaatakkoord is extra geld beschikbaar gesteld voor 2021 (€124k) ten behoeve van de gemeenten voor de transitie visie warmte, wijk aanpakken en opzetten van een Energieloket. Op dit bedrag was niet gerekend. Wanneer je de oorspronkelijke plannen voor 2021 tot uitvoer brengt middels het daarvoor bestemde budget kan je het extra geld inleveren. Afhankelijk van afspraken in de voorjaarsrapportage kan onderzocht worden of dit extra geld op die manier een andere bestemming mag krijgen.

59. Dienstverlening Avalex in DVO 2021 e.v. aanpassen

Ieder jaar wordt een DVO afgesloten met Avalex voor de inzameling, verwerking en recycling van vrijgekomen huishoudelijk afval en grondstoffen. Avalex heeft een producten en dienstencatalogus (PDC) met keuzevrijheid op de specials voor gemeenten. Er moet wel rekening worden gehouden met een afbouwtermijn van zes maanden en het afstoten van dienstverlening kan alleen in januari worden aangegeven. Bovendien heeft elke bezuiniging een direct effect op de exploitatie. De bijdrage aan Avalex hoger dan begroot en wordt verwacht dat dit verder zal oplopen.

Keuzemogelijkheden zitten onder andere in het wijzigen van het ophalen van GFT, restafval en grofvuil. Dit kan oplopen tot een totaalbedrag van €356k per jaar vanaf 2021.

Eventueel aanvullende mogelijkheden zijn:

- Minder routes inkopen, door de inzaamelfrequentie van grofvuil aan huis te verminderen.
- Stoppen met zomerroutes GFT
- Niet langer metaal, wit- en bruingoed aan huis laten ophalen.
- Kringloop aan huis inzameling, voor grof vuil ophalen.
- Papier en karton niet langer via verenigingen laten inzamelen, dus geen jaarlijkse subsidie-uitkering.
- Op langere termijn: extra maatregelen invoeren om afvalscheiding te stimuleren. Is eerst een investering die zich op lange termijn terug laat verdienen.

Deze keuzemogelijkheid is echter niet te combineren met keuzemogelijkheid 74.

60. Verlagen kwaliteitsniveau onderhoud

Er is een doorrekening gemaakt door een extern bureau op de mogelijkheden op het verlagen van het kwaliteitsniveau van onderhoud. Hieruit zijn enkele scenario's gekomen die betrekking hebben op de exploitatie en investeringsbudgetten. De mogelijkheden uit deze scenario's zouden effectief in kunnen gaan per 2021. De kwaliteitsniveaus van onderhoud worden volgens een gangbare systematiek (CROW) beoordeeld waarbij de kwaliteitsniveau lopen van A+ tot D. Voor Rijswijk komen met name de kwaliteitsniveaus A- (hoog), B (basis) en C (sober) aan de orde. Keuzes die onder deze activiteit vallen hebben dan met name betrekking op het bijstellen van je ambitie.

Er zijn uit de doorrekening drie scenario's naar voren gekomen:

- 1) *Huidige kwaliteitsambities voortzetten (kwaliteitsniveau B, centra A)*
Een beeldkwaliteit schouw in maart 2020 laat zien dat in Rijswijk ambitie B voor de openbare ruimte op de meeste onderdelen wordt gehaald. De ambitie is om de centra op A te onderhouden. Het voortzetten van deze ambitie brengt de kosten met zich mee uit tabel 3. Het plaatje van de kosten voor dit scenario is voor een groot deel gelijk aan dat van de doorrekening van de huidige situatie. Voor het onderhouden van de centrumgebieden op A-kwaliteit is extra budget nodig, met name in reiniging. Dit betreft het schoonhouden van straten en meubilair en het legen van afvalbakken. Voor het behalen van de huidige ambitie is voor dagelijks beheer (exploitatie) ca. €169k meer beschikbaar in Rijswijk dan nodig volgens de berekening. Dit is dus ruim voldoende voor onderhoud op dit niveau. Voor vervanging wordt ca. €327k te weinig begroot per jaar om op dit niveau te onderhouden. De frictiekosten zijn nog niet in beeld.
- 2) *Kwaliteit plaatselijk verlagen (50% B en 50% C)*
In dit scenario wordt de kwaliteit in de helft van Rijswijk teruggebracht naar niveau C. Hierbij wordt een selectie gemaakt van gebieden waarvoor dit mogelijk is. Voor welke gebieden dit geldt is nog niet in beeld. Daarom is dit scenario niet exact doorgerekend, wel globaal. Het terugbrengen van de kwaliteit voor de helft van de stad naar niveau C levert naar een geschatte besparing op van ca. €600k - €700k per jaar (exploitatie en vervanging samen, grootste deel

exploitatie) ten opzichte van de huidige situatie. De frictiekosten zijn nog niet in beeld. Een doorrekening met keuzes voor wijken (inclusief delen van de bedrijfsterreinen) die kunnen worden teruggebracht (en de voorwaarden waaronder) is echter noodzakelijk voordat dit scenario een gegronde keuze kan bieden.

3) *C-kwaliteit over heel Rijswijk*

Er is ook een doorrekening gemaakt voor geheel Rijswijk op niveau C. Met het toevoegen van deze doorrekening is het mogelijk om per beheer onderdeel of per gebied de vergelijking te maken tussen B (huidig) en C-kwaliteit. Heel Rijswijk op niveau C betekent ook voor het centrum een aanzienlijke vermindering van de beeldkwaliteit. Dit is het meest sobere niveau dat als ambitie gesteld kan worden. De mogelijke besparing in dit scenario bedraagt ca. €1.710k voor exploitatie op onderhoudsniveau C. Het huidige budget voor vervanging in Rijswijk stemt goed overeen voor onderhoud op niveau C. Er is ca. €64k meer begroot op dit moment dan nodig voor niveau C. De frictiekosten zijn nog niet in beeld.

RijswijkBuiten

De grondexploitatie RijswijkBuiten is met een omzet van circa € 320 mln. (verwacht resultaat: +/- € 4 mln. netto contant 1 januari 2020) een belangrijk onderdeel van de gemeentebegroting, maar kent vergeleken met andere begrotingsonderdelen een fundamenteel ander karakter, dat ook invloed heeft op de sturing, zowel de dagelijkse (vanuit het Programmabureau) als de sturing in het kader van het project Transparant Begroten:

1. De grondexploitatie RijswijkBuiten vormt een project met een start en eind (verschillende jaren kennen daarin verschillende lasten en baten: veel kosten zitten aan de voorkant van het project en veel opbrengsten aan het eind), en is in die zin moeilijk te vergelijken met andere onderdelen van de gemeentebegroting. Er is geen sprake van een structureel jaarlijks benodigd budget voor het realiseren van beleidsdoelen.
2. De knoppen waaraan men kan draaien zitten daarom niet in de afzonderlijke budgettering van de komende jaren. Keuzes aangaande de grondexploitatie grijpen aan op projectniveau (hebben een meerjarig effect, maar zijn niet structureel) en zijn fundamenteel van aard.

Rijswijk Buiten kent een gesloten begroten, hierdoor komt het resultaat van RijswijkBuiten pas ten laste van de begroting in 2025. Er zijn echter wel keuzemogelijkheden te maken die het uiteindelijke resultaat van RijswijkBuiten zullen beïnvloeden. Hierdoor kent RijswijkBuiten een afwijkende invloed op de begroting van Rijswijk maar nemen we de keuzemogelijkheden die voorliggen wel mee in het project Transparant Begroten, maar telt het resultaat pas in 2025 mee in de cijfers.

De huidige Corona crisis zal impact hebben op RijswijkBuiten. Het voeren van een grondexploitatie is namelijk een conjunctuurgevoelige, meerjarige opgave. Doorlopend sturen op kosten, opbrengsten en risico's hoort daarbij; dat gebeurt in de vorm van een risicoanalyse bij elke grondexploitatie herziening. Actueel is nu dat de Corona-crisis in potentie negatieve consequenties zal hebben voor de woningmarkt, al laat die zich moeilijk voorspellen.

Dit maakt duidelijk dat een (tijdelijke) kentering in de woningmarkt grote gevolgen kan hebben voor (het resultaat van) de grondexploitatie, vooral als gevolg van het grote bedrag aan grondopbrengsten dat per 1 januari 2020 nog moet worden gerealiseerd. Dit benadrukt het belang van:

1. Degelijke risicobeheersing in het project, daar waar die risico's beïnvloedbaar zijn;
2. Het terugdringen van de boekwaarde van de grondexploitatie;
3. Bewuste keuzes ten aanzien van het project, aan de hand van een helder overzicht van mogelijke sturingsmogelijkheden. Het onderstaande vormt daartoe een aanzet.

61. Resultaat GREX verbeteren met wijziging uitgangspunten

Het plan RijswijkBuiten kent een hoog ambitieniveau v.w.b. percentage/afwerkingsniveau van de openbare ruimte en duurzaamheidsdoelstellingen (energieprestatie woningen). Het loslaten van deze doelstellingen heeft een positieve financiële impact van naar schatting € 2-3 mln.

Deze optimalisatie is eigenlijk alleen nog te realiseren in Pasgeld West: Parkrijk is al te ver onderweg en bovendien is het onwenselijk om daar twee verschillende kwaliteiten te realiseren. Deze maatregel kent een effect op:

- ruimtelijke kwaliteit RijswijkBuiten
- slaat op korte termijn deels terug in lagere grondprijzen;
- langere termijn: slaat deels terug in woningwaarde (WOZ)
- imago gemeente

De impact van deze keuze op het risicoprofiel van RijswijkBuiten is beperkt, evenals de impact op de organisatie.

62. Opschalen woningbouwprogramma Pasgeld West

Opschalen woningbouwprogramma Pasgeld West (nu ca. 1.000) naar 1.100 tot 1.200 eenheden zal een positief effect hebben van maximaal € 2-3 mln. (netto grondwaarde, gecorrigeerd voor civiele werken). Hierdoor zal het verkoopvolume toenemen en neemt ook het afzetrisico toe.

Beoogde woonmilieus zullen door deze mogelijkheid wel moeten worden aangepast, alsmede het mobiliteitsbeleid (immers: minder ruimte voor parkeren). Meer woningen betekent meer WOZ en lagere uitkering gemeentefonds.

63. Gronden Pasgeld West verkopen

Als gemeente kun je er voor kiezen om Pasgeld West niet zelf te ontwikkelen, maar om de gronden te verkopen aan ontwikkelaar(s): geen bouwclaim maar concessiemodel. Dit zal een negatief effect hebben van naar verwachting € 5 - 15 mln.: 100% van ontwikkel- en afzetrisico (grex en vex) van dit plandeel landen niet bij de gemeente, maar bij de markt. Als gemeente in een onzekere markt van haar grondpositie af wil, zal de markt risico naar verwachting zwaar inprijzen. Boekwaarde en risicoprofiel nemen aanmerkelijk af, omdat planontwikkeling Pasgeld West nog grotendeels moet plaatsvinden: plandeel afstoten betekent dat te realiseren kosten en opbrengsten in het project sterk afnemen. Op basis van de risicoparagraaf bij de grondexploitatie wordt jaarlijkse de claim op het gemeentelijk weerstandsvermogen bepaald (nu: € 8 mln.). Bij uitvoering van deze maatregel kan die claim sterk omlaag.

64. Woningbouw in deel Wilhelminapark

Positief effect van maximaal € 1,5 mln. Effect is relatief beperkt vanwege kosten archeologie en relatief hoge civiele kosten. Afzetvolume neemt toe, dus ook afzetrisico. Bovendien spelen er procesrisico's, omdat bouwen in het park gevoelig ligt bij verschillende stakeholders. Plan vraagt zorgvuldige afweging tegen groene en recreatieve waarde van het park.

Efficiency

Bij de inventarisatie van beïnvloedbare posten binnen de begrotingsprogramma's zijn de personeelskosten niet opgenomen. Waarbij er wel keuzemogelijkheden te maken zijn op het gebied van organisatie ontwikkeling, personeelskosten en procesinnovaties en -verbetering. Dit vergt een zorgvuldige analyse waarbij benchmarkonderzoeken met vergelijkbare gemeenten soms complex zijn en waarbij de cijfers niet altijd even goed te vergelijken zijn aangezien Rijswijk een middelgrote gemeente in de Randstad is. De zorgvuldigheid is hier ook geboden aangezien de impact op de organisatie groot kan zijn

65. Span of control

Op basis van de beschikbare informatie m.b.t. de huidige formatie van de Gemeente Rijswijk is geconcludeerd dat de gemiddelde span of control van de teammanagers lager ligt dan gemiddeld bij andere gemeenten en overheidsorganisaties. Wat hierbij vooral opvalt is dat er binnen de domeinen van de Gemeente Rijswijk relatief veel teams en teammanagers zijn.

Op basis van een gemiddelde span of control per team leider van 20,0 FTE is er ruimte of het aantal teammanagers te verminderen met ten minste 4 teammanagers. Besparing ligt op €326k per jaar.

Het Sociaal Domein heeft een eigen team Bedrijfsvoering. Een samenvoeging met het domein Bedrijfsvoering kan bijdragen aan continuïteit en zou tot synergievoordelen kunnen leiden.

66a Arbeidskosten: inhuur

De arbeidskosten bij Rijswijk bestaan idealiter uit een deel vast personeel en een deel flexibel. Omwille

van de continuïteit en de opbouw van kennis en kwaliteit binnen de organisatie dient dat in een goede verhouding tot elkaar te staan. Wat opvalt is dat het aandeel flexibel personeel (inhuur) relatief hoog is. Op basis van het rapport externe inhuur van Rijswijk is de realisatie van de inhuur in 2019: 19,7% en 2018: 19,9%. Een eerste belangrijke stap zou moeten zijn toewerken naar een maximale inhuur van 15% in vier jaar tijd. Op termijn zal dit een (structurele) besparing opleveren van arbeidskosten van €1,5 mln. Daarin is het belangrijk om onderscheid te maken tussen inhuur voor de uitvoering van taken en inhuur voor management, expertise en lastig vervulbare functies.

66b Arbeidskosten: Generatiepact

De Gemeente Rijswijk biedt, met het Generatiepact, oudere medewerkers de keuze om minder te gaan werken. Voor elk uur dat een medewerker m.b.v. het Generatiepact minder gaat werken wordt 50% van het salaris + 100% van het pensioen doorbetaald wat resulteert in dat voor elk uur productieverlies, de kosten maar met ca. 40% per uur afnemen.

Op dit moment nemen 72 deelnemers aan de verschillende varianten (A t/m D) van het Generatiepact deel. Omdat er maar een beperkte afname van kosten is (ca. 40%), is er sprake van minder beschikbare productiecapaciteit om alle werkzaamheden uit te voeren. Qua productiviteit betekent dit een daling van ca. 28 fte capaciteit. Om dit verlies aan arbeidscapaciteit op te vangen met eigen personeel i.p.v. inhuur is een groei van ca. 10 fte nodig.

Kortom, stuur op een gezonde samenstelling van het personeelbestand door middel van een strategisch personeelsplan. Bouw in vier jaar tijd de inhuur af naar een meer realistisch percentage van 15% en vang het verlies aan productiviteit van het Generatiepact op met een geleidelijke groei met 10 fte. Benut nu de Corona crisis als aantrekkelijke werkgever.

Een optie die daarin eerder is aangereikt in een eerdere rapportage van Deloitte betreft de samenwerking tussen het domein RO en RijswijkBuiten. *"In 2018 is een intern onderzoek uitgevoerd onder de noemer 'Project Implementatie RijswijkBuiten' (vanuit het perspectief van het gemeentehuis). ... Een soepele samenwerking helpt om faalkosten te voorkomen en het aantal taken voor het programmabureau (met navenante plankosten) te beperken."*

Er zijn twee (inhoudelijke) keuzemogelijkheden m.b.t. het Generatiepact:

Het is een keuzemogelijkheid om, conform artikel 4 lid 6, deelname aan het generatiepact (tijdelijk) af te wijzen op basis van zwaarwegende bedrijfs- of dienstbelangen. In veel gevallen wordt er gesproken over verhoogde werkdruk binnen het team, het niet meer uitvoeren van taken en productieverlies (met als effect herverdeling van taken).

Het is een keuzemogelijkheid om, per 31-12-2023, het Generatiepact te beëindigen. Het Generatiepact is per 1-1-2021 herzien en de looptijd is tot 31-12-2023. Belangrijkste aanpassing in de nieuwe regeling is dat er pas drie jaar voor het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd kan worden deelgenomen aan de regeling (was tien jaar).

Medewerkers die voldoen aan de voorwaarden hebben jaarlijks de mogelijkheid om zich aan te melden, hetgeen kan leiden tot additioneel productieverlies (omdat de kosten niet evenredig mee dalen en er onvoldoende financiële ruimte is voor vervanging).

67. Procesinnovatie en -verbetering

De gemeente Rijswijk hecht groot belang aan het verbeteren van de dienstverlening richting inwoners. Onder andere door het verbeteren van het Klant Contact Center (KCC) en digitaliseringsslagen. Op basis van nadere analyse komt naar voren dat er mooie stappen zijn gezet maar dat de digitale strategie gedeeltelijk is gebaseerd op gedateerde documenten. Parallel heeft Rijswijk een uitdaging als het gaat om een groei in aantal inwoners aan de ene kant en een tekort op het budget aan de andere kant. Er is dus een behoefte om slagen te maken op procesinnovatie en -verbetering. Echter, zonder een heldere beleidsvisie is het niet goed kwantificeerbaar wat keuzemogelijkheden op dit gebied zijn en welke impact deze zouden hebben. Het is daarom raadzaam om het huidige beleid te vernieuwen en te toetsen met de nieuwe beleidsvisies van de overheid en collega gemeenten. Daarmee krijgen moderne technieken zoals: AI, Data Science, chatbots en RPA een plaats in de toekomstvisie van de gemeente Rijswijk en zijn de keuzemogelijkheden die je daar hebt beter inzichtelijk.

68. Investeringsprogramma Verkeer en Vervoer

Aanpassen van de afschrijvingstermijnen voor de herinrichting van probleemstraten (van 20 naar 50 jaar), de lichtmasten (van 20 naar 50 jaar) en de beschoeiingen (van 20 naar 30 jaar) een structurele besparing op van respectievelijk €43k; €6k; en €4k op per jaar op.

69. Peuterspeelzaal en kinderopvang: kosten GGD

Kostenvermindering op het terrein van de dienstverlening als zodanig en het monitoren van de werkprocessen is een continu punt van aandacht binnen het Sociaal Domein. Het is de verwachting dat er met ingang van het jaar 2021 een efficiëncyslag gemaakt zal kunnen worden bij de uitvoering van de kinderopvang van € 50k

70. Communicatie binnen Sociaal Domein

Je kun je communicatie activiteiten op het gebied van gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid verminderen met een bedrag van € 14.030.

Huis van de Stad

De Business Case voor Hoogvoorde versus Huis van de Stad is bekeken. Hieruit is gebleken dat het scenario waar reeds voor gekozen is (scenario 2a TO) de voordeligste optie is. De netto contante waarde van de kosten van dit scenario is namelijk lager dan dat van scenario B. Andere alternatieven zijn niet bekeken.

Productspecifieke inkomsten

71. Inkomsten Parkeereexploitatie (parkeervergunningen)

Het verhogen van de opbrengsten van parkeervergunningen voor bewoners in Rijswijk kan veroorzaakt worden door een wijziging in de prijs (P) of een wijziging in het aantal (Q). Bij een wijziging in de prijs (P) van 10% zal de opbrengst toenemen. Er kan sprake zijn van een mogelijke afname in de Q, echter het effect hiervan zal beperkt zijn (de verwachting is dat bewoners geen afscheid zullen nemen van hun vervoermiddel door een relatief beperkte prijsstijging). Een prijsstijging van 10% zal zorgen voor ongeveer €38k aan extra inkomsten. Er zijn voor Rijswijk verschillende keuzes te maken in welk percentage de prijs kan toenemen.

72. Inkomsten Parkeereexploitatie: verdubbel tarief voor 2e, 3e en/of 4e parkeervergunning

Een parkeervergunning voor de Gemeente Rijswijk kost € 45,- per jaar, ongeacht of er sprake is van een 1e, 2e, 3e, of 4e vergunning is. Afhankelijk van het beoogde doel kunnen er verschillende scenario's ontworpen worden voor prijsdifferentiatie. In september 2019 zijn voor het verhogen van je parkeerinkomsten d.m.v. prijsdifferentiatie zijn een aantal scenario's uitgewerkt. Een keuzemogelijkheid is het verdubbelen van het tarief voor een 2e, 3e, en/ of 4e parkeervergunning.

Bij dit scenario wordt uitgegaan van het behouden van het tarief voor de 1e parkeervergunning (€45,-) en het verdubbelen van het tarief voor de 2e, 3e, en/ of 4e parkeervergunning (€90,-).

Deze wijziging levert een stijging van de parkeerinkomsten op van €144k per jaar.

73. Inkomsten Parkeereexploitatie: tarieven bezoekers

Op dit moment is er sprake van twee betaald parkeren zones in Rijswijk (Oud Rijswijk en In den Bogaard e.o. / Stationskwartier). Het verhogen van de opbrengsten van het parkeren van bezoeker in Rijswijk kan veroorzaakt worden door een wijziging in de prijs (P) of een wijziging in het aantal (Q). Bij een wijziging in de prijs (P) van 10% zal de opbrengst toenemen. Er kan sprake zijn van een mogelijke afname in de Q, echter het effect hiervan zal beperkt zijn (de verwachting is dat de impact op de Q beperkt zal zijn omdat er binnen de betaald parkeerzones plekken zijn waar de 1^e uren gratis parkeren zijn; hier zullen de meeste passanten ook nu hun auto al parkeren). Bij een prijsstijging van 10% in beide zones zullen de inkomsten met ongeveer €29k toenemen. Er zijn voor Rijswijk verschillende keuzes te maken in welk percentage de prijs kan toenemen.

Parkeereexploitatie: tijden verruimen

Op dit moment is er sprake van twee betaald parkeren zones in Rijswijk (Oud Rijswijk en In den Boomgaard e.o. / Stationskwartier). Beide zones hebben een eigen tijdsindicatie voor betaald parkeren (bijlage 1 – Oud Rijswijk; bijlage 2 – In de Bogaard / Stationskwartier). De verwachting is dat het verruimen van de parkeertijden nauwelijks effect zal hebben.

Oud Rijswijk heeft slechts een beperkte functie voor de stad waardoor het weinig toegevoegde waarde lijkt te hebben. In het stadscentrum is al sprake van optimale tijdsindeling (inclusief de koopavonden).

Een mogelijke optie zou zijn om de vlakken waar de 1e uren gratis geparkeerd kan worden betaald te maken, maar dat vraagt specifieke informatie en een nadere analyse. Overigens was dit in het verleden al het geval maar is medio 2017 dit besluit teruggedraaid na kritiek.

Onlangs heeft er een participatieprogramma plaatsgevonden waarin met alle stakeholders besluiten zijn genomen om de parkeertijden te laten zoals ze nu zijn. Het is daarmee een bestuurlijk complex onderwerp.

Parkeerexploitatie: omvang/aantal zones betaald parkeren

Een overweging kan zijn om het aantal parkeerzones waar sprake is van betaald parkeren in Rijswijk uit te breiden. Dit geldt zowel op het gebied van parkeervergunningen voor bewoners van Rijswijk als voor betaald parkeren voor bezoekers.

Nog niet in alle wijken van Rijswijk is sprake van betaald parkeren. De financiële impact van deze scenario's moet, indien gewenst, worden onderzocht.

74. Afvalstoffenheffing naar 100% kostendekkend

Om de afvalstoffenheffing vanaf 2021 kostendekkend te maken door de heffing te verhogen met ca. €400k. De exacte verhoging om te komen tot kostendekkendheid is mede afhankelijk van de DVO met Avalex. Als de kosten van Avalex stijgen, of er keuzes worden gemaakt in de vermindering van dienstverlening (keuzemogelijkheid 59) dan heeft dit effect op de hoogte van de stijging tot het niveau van kostendekkendheid.

75. Leges naar 100% kostendekkend

Het is mogelijk om de leges voor de publieke dienstverlening 100% kostendekkend te maken. Hiermee zouden voor €600k aan extra inkomsten gegenereerd kunnen worden.